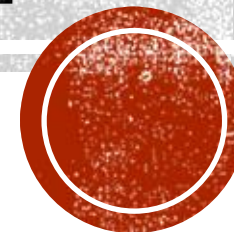

INŠTITUT ZA
KRIMINOLOGIJO
pri Pravni fakulteti v Ljubljani

ALI V SLOVENIJI POTREBUJEMO DOLOČBO O NEKAZNOVANJU ŽRTEV TRGOVINE Z LJUDMI?

CRP V5-24001: Izzivi pregona trgovine z ljudmi v Sloveniji

Asistent in doktorski študent Marko Balažic

Kongres kazenskega prava in kriminologije,

maj 2026

KONVENCIJA SVETA EVROPE O UKREPANJU PROTI TRGOVINI Z LJUDMI

Člen 26

Določba o nekaznovanju

*“Pogodbenica v skladu s temeljnimi načeli svojega pravnega sistema predvidi možnost, da **žrtev ne kaznuje zaradi njihove vpletenosti v nezakonite dejavnosti, če so bile v to prisiljene.**”*

DIREKTIVA 2011/36/EU ... O PREPREČEVANJU TRGOVINE Z LJUDMI IN BOJU PROTI NJEJ TER ZAŠČITI NJENIH ŽRTEV

Člen 8

Nepreganjanje ali neuporaba kazni za žrtve

*“Države članice v skladu s temeljnimi načeli svojih pravnih sistemov sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi zagotovijo, da imajo pristojni nacionalni organi pravico, da **žrtev trgovine z ljudmi ne preganjajo ali kaznujejo zaradi njihove vpletenosti v kriminalne dejavnosti, ki so jih bile prisiljene izvesti kot neposredno posledico zaradi dejstva, da so bile žrtve katerega koli od dejanj iz člena 2.***
[Kazniva dejanja v zvezi s trgovino z ljudmi]”

NAMEN

Zaščita žrtev

- varstvo žrtev pred neupravičenim kazenskim pregonom,
- preprečevanje sekundarne viktimizacije
- varstvo človekovih pravic

Uspešnost pregona

- prepoznava žrtev
- sodelovanje v kazenskih postopkih zoper storilce kaznivega dejanja trgovine z ljudmi
- preusmeritev od kriminalizacije žrtev h kazenskemu pregonu storilcev

PRISTOPI

Ne preganjati?

Preganjati in obsoditi,
a ne kaznovati?

Zgolj *možnost* ob širokem polju
proste presoje države...

... ali stroga zapoved?

KONVENCIJA

Člen 26

Določba o nekaznovanju

*“Pogodbenica v skladu s temeljnimi načeli svojega pravnega sistema **predvidi možnost**, da žrtev ne kaznuje zaradi njihove vpletenosti v nezakonite dejavnosti, če so bile v to prisiljene.”*

DIREKTIVA 2011/36/EU

Člen 8

Nepreganjanje ali neuporaba kazni za žrtve

*“Države članice v skladu s temeljnimi načeli svojih pravnih sistemov **sprejmejo potrebne ukrepe**, s katerimi zagotovijo, da **imajo pristojni nacionalni organi pravico**, da žrtev trgovine z ljudmi ne preganjajo ali kaznujejo zaradi njihove vpletenosti v kriminalne dejavnosti, ki so jih bile prisiljene izvesti kot neposredno posledico zaradi dejstva, da so bile žrtve katerega koli od dejanj iz člena 2. [Kazniva dejanja v zvezi s trgovino z ljudmi]”*

KAZNIVA RAVNANJA

Statusni delikti

Delikti s področja priseljevanja:

- neposredovanje osebnih dokumentov
- nezakoniti prehod državne meje
- posedovanje ali uporaba ponarejenih dokumentov

“Posledični” delikti

Kazniva ravnanja, v katera so žrtve prisiljene:

- izvrševanje kaznivih dejanj:
 - premoženjska kazniva dejanja
 - spletne goljufije
 - s področja prepovedanih drog
- nezakonita prostitucija
- delo v nasprotju z delovno zakonodajo

Osvoboditveni delikti

Ravnanja, izvršena zaradi pobega iz položaja trgovine z ljudmi ali izboljšanja svojega položaja

- pogostokrat zoper storilca trgovine z ljudmi
- kazniva dejanja ”sodelovanja”: primeri, ko žrtev postane storilec kaznivega dejanja trgovine z ljudmi

ZVEZA MED POLOŽAJEM ŽRTVE TRGOVANJA Z LJUDMI IN IZVRŠENIM DELIKTOM

Model prisile

- delikt, izvršen pod pritiskom trgovca z ljudmi
- uporaba grožnje zoper življenje ali telo, prisile, ugrabitve, prevara ali zlorabe podrejenega položaja
- Konvencija / Direktiva?
- preozka opredelitev?

Model vzročnosti

- izvršitev delikta kot neposredna posledica trgovine z ljudmi
- (pre?)široka zaščita žrtev
- Direktiva?
- nepraktično – zabrisane meje položaja trgovine z ljudmi?

KONVENCIJA

Člen 26

Določba o nekaznovanju

*“Pogodbenica v skladu s temeljnimi načeli svojega pravnega sistema predvidi **možnost**, da žrtev **ne kaznuje** zaradi njihove vpletenosti v nezakonite dejavnosti, **če so bile v to prisiljene.**”*

DIREKTIVA 2011/36/EU

Člen 8

Nepreganjanje ali neuporaba kazni za žrtve

*“Države članice **v skladu s temeljnimi načeli svojih pravnih sistemov** sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi zagotovijo, da imajo pristojni nacionalni organi pravico, da žrtev trgovine z ljudmi **ne preganjajo ali kaznujejo** zaradi njihove vpletenosti v kriminalne dejavnosti, ki so jih bile **prisiljene izvesti kot neposredno posledico** zaradi dejstva, da so bile žrtve katerega koli od dejanj iz člena 2. [Kazniva dejanja v zvezi s trgovino z ljudmi]”*

OBSTOJEČI INSTITUTI

Splošna izključitev krivde?

Pogojno odložen
kazenski pregon?

Silobran?

Majhen pomen
kaznivega
dejanja?

Prisiljenost?

Skrajna sila?

Odpustitev kazni?

Dejanje majhnega
pomena?

Olajševalne okoliščine?

**Neposredna uporaba
Konvencije / Direktive?**

**Kriminalitetna
politika?**

Prisiljenost

23. člen KZ-1

Dejanje, ki je bilo storjeno pod vplivom sile, ki se ji storilec **ni mogel upreti**, ni kaznivo dejanje.

Razlaga določbe:

- silo se v tem členu razume kot **absolutno, fizično** silo
- položaji, v katerih je človek uporabljen kot **objekt**, ne kot subjekt
- se ne nanaša na element **volje**, temveč na izključitev elementa **ravnanja**

Skrajna sila

32. člen KZ-1

(1) Dejanje, ki je storjeno, da bi storilec od sebe ali koga drugega odvrnil **istočasno nevarnost, ki je ni bilo mogoče odvrniti drugače**, ni protipravno, če je povzročeno zlo manjše od zla, ki je grozilo (opravičljiva skrajna sila).

(2) Ni kriv storilec, ki stori protipravno dejanje, da bi od sebe ali koga drugega odvrnil **istočasno nezakrivljeno nevarnost** za življenje, telesno celovitost ali osebno svobodo, **ki je ni bilo mogoče odvrniti drugače**, če povzročeno zlo ni bilo nesorazmerno večje od zla, ki je grozilo, in če se storilec ni bil dolžan izpostaviti nevarnosti (opravičljiva skrajna sila).

...

OBSTOJEČI INSTITUTI

Splošna izključitev krivde?

Pogojno odložen
kazenski pregon?

Silobran?

Majhen pomen
kaznivega
dejanja?

Prisiljenost?

Skrajna sila?

Odpustitev kazni?

Dejanje majhnega
pomena?

Olajševalne okoliščine?

**Neposredna uporaba
Konvencije / Direktive?**

**Kriminalitetna
politika?**

KRIMINALITETNA POLITIKA?

- tveganje pomanjkanja seznanjenosti pri ključnih deležnikih:
 - policisti
 - državni tožilci
 - zagovorniki
- policisti ali državni tožilci, specializirani za kazniva dejanja trgovine z ljudmi, niso nujno isti kot tisti, ki obravnavajo premoženjska kazniva dejanja, ali s področja prepovedanih drog
- tveganje neenake obravnave
- (odsotnost) **transparentnosti**: žrtvam trgovine z ljudmi je treba posredovati jasno in dosledno sporočilo

